



HORTEN

STATSSTØTTE TIL KULTUR
HVAD ER REGLERNE FOR STØTTE TIL KULTUR?

INDHOLD

- Statsstøtte og kultur: Hvorfor er det relevant? 3
- Statsstøtte: De generelle regler 4
- Virksomheder inden for kultur 5
- Samhandelspåvirkning 6
- Væsentlige temaer:
 - Film og biografer 7
 - Festivaler 8
 - Museer 9
- Hvad kan Horten hjælpe med? 10
- Kontaktoplysninger 12

DISCLAIMER

Informationen i denne folder udgør ikke juridisk rådgivning. Horten påtager sig ikke ansvaret for fejl eller udeladelser. Informationerne i folderen er samlet på grundlag af den gældende retsstilling uden garanti for fuldstændighed eller nøjagtighed.

STATSSTØTTE OG KULTUR: HVORFOR ER DET RELEVANT?

KULTUREN ER EN SÆRLIG STØRRELSE

Der bliver ofte givet offentlig støtte til kulturaktiviteter og foreningsliv, hvilket der er taget højde for i de EU-statsstøtteregler, vi har i dag. Det er tydeligt afspejlet i reglerne, at kultur er en særlig størrelse, som på den ene side er værdibærende og med til at forme vores samfund og dermed har mange andre aspekter end de kommercielle, og som på den anden side kan give betydelige muligheder for økonomisk aktivitet. Derfor fremhæver Kommissionen også ofte, at der ofte er gode muligheder for at give lovlig statsstøtte til kultur og kulturarv.

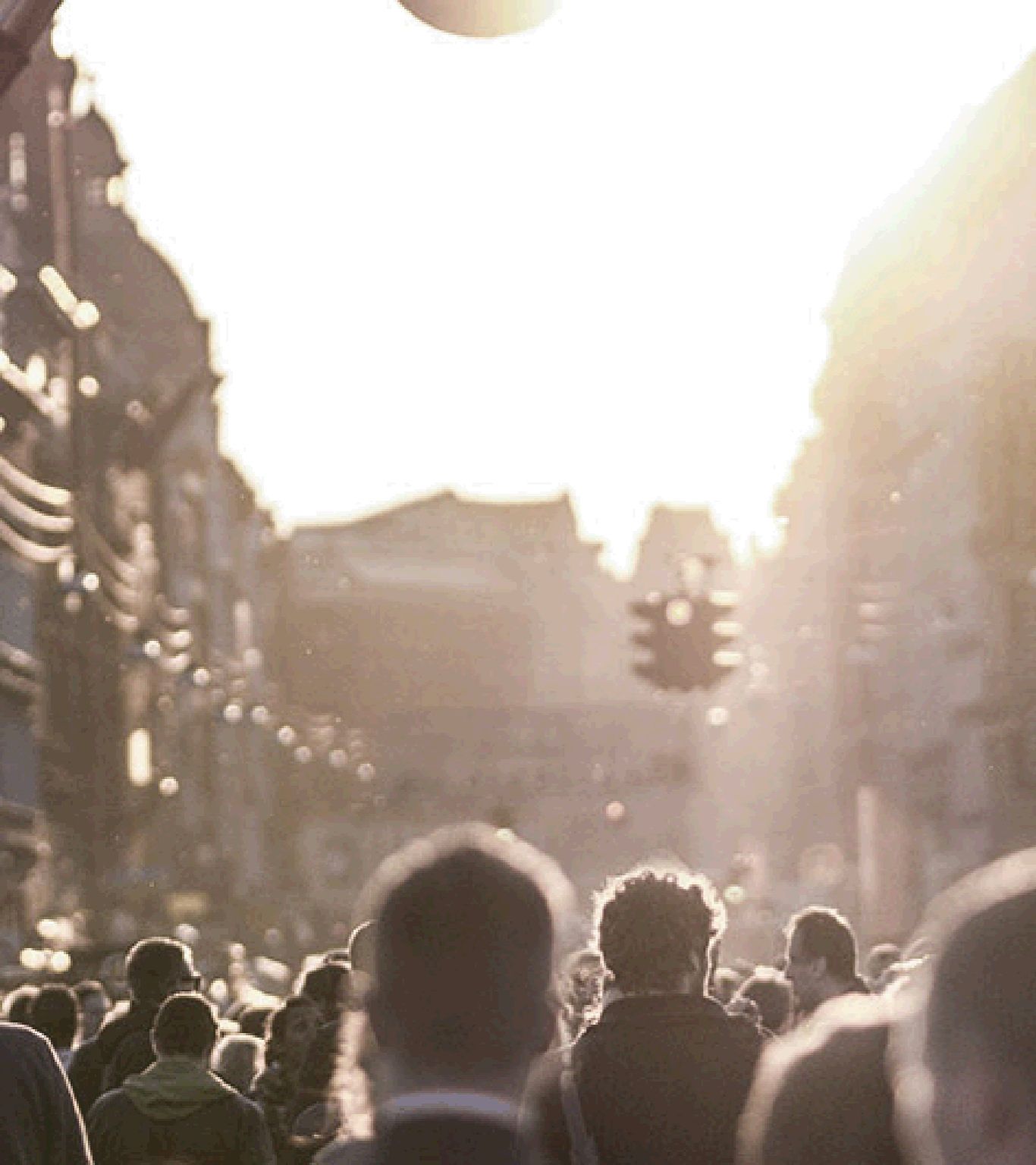
Særligt efter marts 2020 har der som følge af Covid-19 været en stigende interesse for at yde støtte til kulturelle aktiviteter, som har lidt under nedlukningerne.

ULOVIG STØTTE KAN HAVE ØKONOMISKE KONSEKVENSER

Det kan have store økonomiske konsekvenser for kulturudbydere, hvis den støtte, de har modtaget, er givet i strid med statsstøttereglerne. Det skyldes, at ulovlig støtte skal tilbagebetales med renter. Selv hvis støtten efterfølgende er lovliggjort, skal støttemodtageren betale såkaldte ulovlighedsrenter for den periode, hvor støtten ikke var lovlig. Dette var tilfældet for TV2/Danmark i [sag C-445/19](#).

STATSSTØTTE OG KULTUR I DAG

I 2014 udstedte Kommissionen den [generelle gruppefritagelsesforordning](#) ("GBER"). GBER giver gode muligheder for at give støtte til kultur og bevarelse af kulturarv, hvis støtten gives i overensstemmelse med proceduren og betingelserne i GBER. I de seneste år er der fx givet gruppefritaget driftsstøtte til Randers Regnskov ([SA.54833](#)) og Vendsyssel Teater- og Oplevelseshus ([SA.47353](#)).



STATSSTØTTE: DE GENERELLE REGLER

STATSSTØTTETESTEN

Offentlig støtte er kun omfattet af EU-statsstøttereglerne, hvis støtten:

- Udgør en selektiv økonomisk fordel,
- Ydes til en eller flere virksomheder,
- Hidrører fra offentlige midler,
- Fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencen, **og**
- Påvirker samhandlen mellem EU-medlemsstaterne.

Hvis støtten ikke påvirker samhandlen mellem EU-medlemsstaterne, skal støtten vurderes efter de nationale regler i konkurrencelovens § 11a.

DE MINIMIS

Offentlig støtte, som opfylder betingelserne i [de minimis-forordningen](#), udgør kun bagatelagtig støtte ("de minimis-støtte"). Denne form for støtte kan derfor gives som lovlig statsstøtte.

LOVLIGHED

Offentlig støtte, som er omfattet af statsstøttereglerne, kan være lovlig efter:

- **GRUPPEFRITAGELSESFORORDNINGEN ("GBER")**
Støtte kan fritages, hvis procedurer og betingelser i [GBER](#) følges.
- **INDIVIDUEL VURDERING**
Støtte, som ikke er de minimis eller er fritaget efter GBER, er kun lovlig, hvis støtten anmeldes til Kommissionen og fritages efter en individuel vurdering.

STANDSTILL

Offentlig støtte, som skal anmeldes til Kommissionen, må ikke tildeles, før Kommissionen har godkendt støtten.

“DOBBELT HJEMMELSKRAV”

TO REGELSÆT

Den støtte, en kommune, en region eller staten giver en privat aktør, skal være lovlig efter to regelsæt. Støtten skal have hjemmel, og støtten skal gives i overensstemmelse med statsstøttereglerne. Denne folder fokuserer på statsstøttereglerne, men på denne side beskriver vi kort hjemmelskravet og sammenhængen mellem hjemmel og statsstøttevurderingen.

TO SLAGS HJEMMELGRUNDLAG

En myndighed kan have hjemmel til at yde støtte i den skrevne lovgivning eller i ulovfæstede retsgrundsætninger. Lovhjemmel til at yde støtte til kultur kan fx være [folkeoplysningsloven](#), [filmloven](#) og [museumsloven](#).

Kommuner kan anvende de ulovfæstede retsgrundsætninger om kommunalfuldmagten som hjemmelsgrundlag for at yde støtte.

ER DER EN SAMMENHÆNG MELLEM HJEMMEL OG STATSSTØTTE?

Ja og nej... Hvis støtten ikke har samhandelspåvirkning og derfor kun er omfattet af de danske statsstøtteregler i konkurrenceloven, har spørgsmålet om hjemmel afgørende betydning. Det skyldes, at der automatisk er tale om lovlig statsstøtte, hvis støtten har hjemmel. Der er således en indbygget kobling mellem hjemmel og lovlig støtte.

Hvis støtten derimod har samhandelspåvirkning og derfor er omfattet af EU-reglerne, hvilket denne folder fokuserer på, så er spørgsmålet om hjemmel uden betydning for vurderingen af, om der er tale om lovlig statsstøtte. En kommune kan således fx have hjemmel i kommunalfuldmagten til at yde støtten, samtidig med at støtten er ulovlig efter EU-reglerne om statsstøtte. Eller omvendt.

HOW TO DO?

Det er en god idé allerede indledningsvist at gøre sig det klart, om en støtteforanstaltning vil have samhandelspåvirkning. Hvis dette er tilfældet, skal hjemmelsgrundlaget og spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om lovlig statsstøtte, vurderes hver for sig.

VIRKSOMHEDER INDEN FOR KULTUR

EN VIRKSOMHED ER IKKE BARE ET SELSKAB

Efter statsstøttereglerne kan enhver enhed, som beskæftiger sig med økonomisk aktivitet – uanset dens retlige form og finansiering – udgøre en ”virksomhed.” Virksomhedens selskabskonstruktion er dermed irrelevant. Økonomisk aktivitet kan eksempelvis udgøres af festivaler, koncerter eller museumsdrift. Aktiviteter, som udføres uden profitformål, kan også udgøre økonomisk aktivitet.

KULTUR OG VIRKSOMHEDSBEGREBET

I kulturbranchen er virksomhedsbegrebet omdiskuteret, fordi mange kulturelle aktiviteter ikke har et entydigt kommercielt formål. Som hovedregel kan man sige, at de kulturelle attraktioner og aktiviteter, som primært finansieres af billetindtægter, betragtes som en økonomisk aktivitet, som er omfattet af statsstøttereglerne. Hvis offentligheden har gratis adgang, eller der betales et mere beskedent beløb for adgang til den kulturelle aktivitet, vil der derimod typisk ikke være tale om en økonomisk aktivitet, som er omfattet af statsstøttereglerne. Varetages der aktiviteter af både økonomisk og ikke-økonomisk karakter, skal statsstøttereglerne kun iagttages, hvis støtten vil føre til en dækning af omkostninger ved udøvelsen af den økonomiske aktivitet. Det vil dog typisk kræve en regnskabsmæssig adskillelse.

I [Eurovision-sagen](#) varetog turismeorganisationen Wonderful Copenhagen værtsrollen ved Det Europæiske Melodi Grand Prix 2014. Det daværende Social- og Indenrigsministerium udtalte, at aktiviteten ikke udgjorde en økonomisk aktivitet, eftersom der blev varetaget almene og ikke-kommercielle interesser i at være værter for en stor kulturel begivenhed, som der ikke var et marked for. Der var dog tale om en særlig situation, og en sådan konklusion kan som hovedregel ikke overføres til støtte til andre arrangementer.

KOMMUNER OG STATEN SOM VIRKSOMHED

Offentlige myndigheder kan også udøve økonomisk aktivitet, som er underlagt statsstøttereglerne. Et eksempel er opførelsen af multiarenaen Royal Arena. Opførelsen skete med finansiering fra Københavns Kommune og Realdania. Derudover stillede staten brugsretten til grunden til rådighed vederlagsfrit i 40 år. Eftersom arenaen ville blive benyttet til at udbyde sports- og kulturarrangementer på markedsvilkår, var der tale om udøvelse af en økonomisk aktivitet (sag [SA.33728](#)).



SAMHANDELSPÅVIRKNING

HVAD ER SAMHANDELSPÅVIRKNING?

Offentlig støtte til kultur er kun underlagt EU-statsstøttereglerne, hvis støtten påvirker handlen mellem EU-lande. I modsat fald skal støtten vurderes efter de danske statsstøtteregler i konkurrencelovens § 11a.

Økonomisk støtte, som kan styrke en virksomheds stilling i forhold til andre konkurrerende virksomheder inden for EU, anses for at have samhandelspåvirkning. Det kan fx være tilfældet, hvis den aktivitet, der støttes, er inden for et område, hvor der er kunder eller virksomheder fra andre lande.

SAMHANDELSPÅVIRKNING INDEN FOR KULTUR

Der er flere danske eksempler på, at støtte til kultur kan påvirke samhandlen mellem EU-lande. I sag [SA.33728](#) havde støtte til multiarenaen Royal Arena samhandelspåvirkning, fordi arenaen skulle anvendes til arrangementer inden for musik, sport og kultur på højt internationalt niveau og i konkurrence med andre udbydere. I sag [N 216/05](#) havde støtte til opførelse af GeoCenter Møns Klint samhandelspåvirkning, fordi centret skulle tiltrække udenlandske turister. Tilsvarende havde støtte til etablering af Dansk Skaldyrscenter samhandelspåvirkning, da centret forventedes at tiltrække besøgende fra andre lande ([SA.30649](#)).

STØTTE TIL LOKALE AKTIVITETER

Offentlig støtte, som kun har lokal virkning, påvirker ikke samhandlen mellem EU-lande. Det gælder også inden for det kulturelle område. I sag [SA.36581](#) havde støtte til opførelse af et arkæologisk museum på Kreta eksempelvis ikke samhandelspåvirkning, da museet ikke ville føre til en øget tilgang af turister til området.



FILM OG BIOGRAFER

HVAD ER STØTTE TIL FILM OG BIOGRAFER?

Offentlig støtte til produktion og fremvisning af film er en vigtig forudsætning for opretholdelse af en europæisk produktion af film. Kommunerne og Det Danske Filminstitut har efter [filmloven](#) hjemmel til at yde støtte til film. Europa-Kommissionen har desuden udstedt [Rammebestemmelser om offentlig støtte til film og biografier](#).

STØTTE TIL FILMPRODUKTION

Støtte til produktion af film omfatter typisk tilskud, skatteincitament eller låneordninger. Europa-Kommissionen godkendte i sagerne [N 504/2006](#) og [N 593/2006](#) en række låneordninger til produktion og udvikling af film. I sagerne [SA.32926](#) og [SA.32927](#) godkendte Europa-Kommissionen en ordning med skattekreditter og frigivelser i forbindelse med investeringer i kulturfilm.

STØTTE TIL BIOGRAFER

Støtte til biografier kan fx omfatte tilskud til indkøb af udstyr og modernisering, eller til at en biograf betaler en husleje under markedslejen for et offentligt ejet lejemål. Lovligheden af en sådan ordning forudsætter som udgangspunkt, at støtten kan ydes som *de minimis*-støtte. I [Kulturhus Trommen-sagen](#) udtalte Ankestyrelsen, at Hørsholm Kommunes årlige driftstilskud på 0,5 mio. kr. til en biograf i et kulturhus lovligt kunne ydes efter *de minimis*-reglerne. Det er også muligt at bruge fritagelsen i GBER til at give støtte til film og biografier.

IKKE STØTTE, HVIS DER HANDLES PÅ MARKEDSVILKÅR

Der vil ikke være tale om statsstøtte, hvis en offentlig part handler på markedsmæssige vilkår. I sag [N 194/2006](#) var der ikke tale om statsstøtte, da en privat investor og en offentligt ejet fond investerede i samme filmprojekt på et fuldt kommercielt grundlag og under samme vilkår angående risiko, belønning og skattemæssig behandling.



FESTIVALER

HVAD ER STØTTE TIL FESTIVALER?

Festivaler modtager ofte offentlig støtte, og særligt i opstarten kan det være en udfordring at generere et overskud. Kommuner kan også have en interesse i at yde støtte til festivaler og derigennem tiltrække og fastholde en begivenhed, som er med til at skabe omtale og et attraktivt sted at bosætte sig. Støtte til festivaler kan fx omfatte tilskud, favorable lejevilkår og etableringslån.

ER DER TALE OM STATSSTØTTE?

Der vil ikke være tale om statsstøtte, hvis en offentlig part handler på markedsmæssige vilkår. I [Tinderbox-sagen](#) fastslog Ankestyrelsen, at en 5-årig sponsoraftale på 12 mio. kr. mellem Odense Kommune og festivalen ikke udgjorde statsstøtte, da kommunen havde betalt en markedsmæssig pris for sponsoratet. Det var også tilfældet for lejen af det areal, hvor Tinderbox bliver afholdt. I [Langelandsfestival-sagen](#) udtalte Statsforvaltningen, at der skal foretages sædvanlige og rimelige bestræbelser på at finde frem til en markedsmæssig leje for et festivalareal.

FRITAGET STØTTE (GBER)

Festivaler og andre kulturarrangementer kan lovligt modtage støtte efter GBER, hvis forordningens procedurer og betingelser iagttages. I så fald vil støtten være lovlig og fritaget fra anmeldelsespligten til Europa-Kommissionen. Der er adskillige danske eksempler på støtte efter GBER i forbindelse med festivaler og musikarrangementer, fx sag [SA.59749](#) om tilskud til H.C. Andersen Festivals i Odense Kommune, sag [SA.54274](#) om underskudsgaranti til Bon Jovi koncert i Sønderborg Kommune og sag [SA.55801](#) om tilskud til spillestedet Vega i Københavns Kommune.



MUSEER

HVAD ER STØTTE TIL MUSEER?

Mange museer er afhængige af offentlig støtte, da brugerbetalingen ofte ikke er nok til at dække udgifterne til museumsdriften. Støtte til museer er fx etableringsstøtte til nye museer, underskudsdekning og direkte tilskud. Kommuner har i [museumsloven](#) hjemmel til at yde støtte til statsanerkendte museer.

MUSEER SOM VIRKSOMHEDER

I mange tilfælde er støtte til museer ikke omfattet af EU-statsstøttereglerne. Det kan fx skyldes, at der ikke er en påvirkning af samhandlen, eller at de aktiviteter, der støttes, ikke er økonomisk aktivitet. Større museer, der overvejende er finansieret af besøgende, anses dog generelt for at være en *virksomhed*. I sag [N 216/05](#) fandt Europa-Kommissionen, at GeoCenter Møns Klint udøvede økonomisk aktivitet, da driften af centrets faciliteter skulle give et overskud.

SAMHANDELSPÅVIRKNING

Vurderingen af samhandelspåvirkning ved støtte til museer er en helhedsvurdering. I sag [SA.32643](#) om tilskud til museer i Baskerlandet var der næppe samhandelspåvirkning, da museernes aktiviteter var på et lokalt og regionalt niveau, samt da potentialet for en øget tilgang af turister alene ville føre til en minimal påvirkning af samhandlen.

FRITAGET STØTTE (GBER)

Der er gode muligheder for at give både anlægs- og driftsstøtte til museer efter GBER, hvis forordningens procedurer og betingelser iagttages. Eksempelvis modtog Museums Center Blåvand Fonden i sag [SA.44663](#) støtte efter GBER til opførelsen af bunkermuseet Tirpitz i et bunkeranlæg fra 2. verdenskrig. Tilsvarende modtog oplevelsesparken Naturkraft støtte til en hård opstartsfase som følge af Covid-19 i sag [SA.61226](#).

HVAD KAN HORTEN HJÆLPE MED?

SPECIALISTER I STATSSTØTTE

Horten rådgiver offentlige myndigheder, virksomheder, som modtager støtte, og klagere, som fx stilles ringere, fordi en konkurrent modtager statsstøtte. Vi kender parternes interesser i statsstøttesager og samspillet med det politiske miljø, som ofte har en afgørende betydning for sagens behandling.

Derfor kan vi give en konkret rådgivning og formidle de juridiske budskaber i den rette kontekst. Vores eksperter har en bred erfaring med støttevurderinger, retssager og tilsynssager samt anmeldelse og registrering af støtte inden for en række sektorer. Vi har blandt andet rådgivet om statsstøtte til lokale og nationale sports- og kulturaktiviteter, til vedvarende energi og forsyningssektoren samt om statsstøtte i form af skattefordele eller fordelagtige offentlige lånegarantier.

STATSSTØTTESTEN

Find ud af, om der er statsstøtte i dit projekt. Hortens statsstøttetest giver dig overblik over, om der er støtte, om støtten er omfattet af statsstøttereglerne, og hvordan støtten skal håndteres. Testen kan både anvendes af offentlige myndigheder, andre støttegivere såsom fonde, og af virksomheder, der modtager støtte.

TAG TESTEN på statsstottetest.dk eller ved at følge linket [her](#).

HOTLINE

Det er altid muligt at kontakte os til en indledende og uforpligtende snak om reglerne eller om en konkret sag. Du kan kontakte vores eksperter direkte eller på vores hotline.

Hotlinen er åben 24 timer i døgnet på tlf.: 3334 4422.

KONTAKT



**ANDREAS
CHRISTENSEN**

PARTNER

Dir: +45 33344226
Mob: + 45 52344226
E-mail: ac@horten.dk



**RIKKE SØGAARD
BERTH**

PARTNER

Dir: +45 33344279
Mob: + 45 52344279
E-mail: rsb@horten.dk



**ANNELOUISE
DALGAARD PEDERSEN**

PARTNER

Dir: +45 33344128
Mob: + 45 52344128
E-mail: adp@horten.dk



MARIE LØVBJERG

DIRECTOR, ADVOKAT

Dir: +45 33344383
Mob: + 45 52344383
E-mail: mal@horten.dk



RELEVANTE LINKEDIN-GRUPPER

[Hortens Konkurrence og statsstøtteren](#)



HORTEN NYHEDSBREV

Du kan tilmelde dig vores nyhedsbrev på
www.horten.dk/nyhedsliste